

LIBERTATEA

Abonamentul la „Libertatea”: 50 Lei pe an.
Pentru țărani, prețul toii e scăzut la numai
32 Lei pe an, 16 Lei pe 6 luni, 8 Lei pe 3 luni.
„Foata Interesantă” și „Plugarul Laminat”
li-se dau gratuit. — In Jugoslavia 40 Dinari.

FOAIE PENTRU POPOP

Apare în fiecare Joi

Director: Pr. IOAN MOȚA

Pentru Americani: „Libertatea”, „Foata Inter.” și
„Plugarul Laminat” pe un an 2 dollari. Banii se trimiți
la dl Iohn I. Savu, I. Main Str. Warren, Ohio. Feli
la Orăștie se dă de știre prin e cartă postală.

UNELE—ALTELE

Le vine minte?

Un deputat francez, Paul Reynaud, avind prilej să vorbească la München cu generalul german Lüdendorf, cunoscutul șef al Marelui Stat Major al armatelor germane, — acesta a spus, că e sprijinitorul gândului de a aproia și a împăca pe Franța cu Germania, — pentru a scăpa prin asta civilizația (stările luminate ajunse prin învățătura de veacuri) de bolșevismul pus-tiitor. El spune că în ziua când Francezii și Germanii vor fi înțeleși în chip pașnic între ei, — nici de Alsația și Lorena, acest măr de ceartă dintre ele de atâtea veacuri, — nu se va mai vorbi.

FRANȚA

cinstește pe cei vrednici

— România răspunde —

Franța, sora mai mare din familia latină, merge totdeauna cu pilde frumoase înainte. Din prilejul încoronării Regelui și Reginei României, — ea a trimis la sora sa latină din Răsărit, ce are ea mai strălucit în armata sa, pe Mareșalul Foch și Generalul Berthelot, și nu i-a trimis cu mâna goală, ci cu nobile și mult grăitoare daruri. Ea a lăsat ca solii ei să aducă și mari decorații (medalii) pentru câteva orașe ale țării surori, cari au suferit mai cumplit în cup-torul de foc prin care ea a trecut în marele război: a trimis mari medalii de războiu orașului Giurgiu, cel care a stat în bătaia tunurilor dușmane timp prea îndelungat și a suferit mult; apoi orașului Iași care a găzduit între zidurile sale înghesuite, toată mulțimea de civili și de armată și Familia Regală și Misiunea militară Franceză, — și altele. Medaliiile au fost date în seamă numitor orașe în chip sărbătoresc și ele sunt păstrate ca lucruri de mare preț, în sala adunării sfatului orașenesc, puse în icoane.

În același timp Generalul Berthelot a ținut să arate că nu a dat uitării nici pe unul din cei mai luminați Generali ai armatei române, pe Generalul Prezan, care, după înfrângerea și aproape zdrobirea armatelor române, a luat el în mână marile griji ale refacerii acestei armate, — pentru a o pregăti de o nouă încordare, care a și reușit.

Toată refacerea armatei române și ducerea ei la biruința mare la care a ajuns, s'a făcut sub îngrijirea nemijlocită a noului Șef de Stat Major Generalul Prezan și a ofițerilor săi ajutători, dar cu supravegherea și buna sfătuire a însuși Generalului Berthelot și a ofițerilor înalți francezi ce-l însoțeau, și cari dădeau sfat și mână de ajutor la toate.

Această vrednicie a Generalului Prezan, Franța n'a uitat-o și i-a trimis prin General Berthelot marea medalie zisă „Cordonul Legiunii de Onoare” pe care numai puțini bravi în războaie îl capătă. A fost dat dlui Prezan în chip sărbătoresc.

Răspunsul României.

Casă și moșie lui Berthelot în Ardeal.

România nu a întârziat a da un răspuns tot așa de frumos purtării frumoase a generalului Berthelot. Încă până nici nu plecase dela noi, după sfârșitul războiului, generalul Berthelot a fost ales cetățean de onoare al României.

Iar acum, fiindcă la propunerile sale, Franța a trimis medaliiile acelea mult cinstitoare orașelor Giurgiu și Iași, — fiind Sfatul țării tocmai întrunit săptămâna trecută, — dl profesor N. Iorga a făcut propunere, să se aducă o hotărâre a parlamentului, prin care să se spună: Fiindcă România s'a arătat multumitoare bravilor săi fil pentru purtarea lor în război așa, că a împărțit moșiile mari ale statului și cele ale singuraticilor bogătași, între luptătorii ei cei vrednici, — își arată recunoștința pentru marele luptător de pe frontul român General Berthelot prin aceea, că li dă și lui un lot de moșie la țară și o casă pe acel lot!

Tot sfatul țării a primit cu mare însuflețire propunerea d lui Iorga, și guvernul s'a declarat (s'a mărturisit) îndată fericit a putea primi această propunere și a o duce în deplinire.

Lotul și casa i se vor da în Ardeal.

Naționalizarea așezemintelor economice-bănăști streine.

Fiindcă în Transilvania, Bănat și Crișana, mai trăesc multe așezeminte economice financiare (de bani), ca Bănci mari, Bănci de asigurare, întreprinderi de păduri, de negoț mare, fabrici — a căror inimă și conducere e în afară din România, la Posta ori Viena ori Berlin, — acestea nu vor fi lăuate să mai trăiască ca întreprinderi ce s'au conduse din afară de țară, ci vor fi „naționalizate”, adică

silite a face loc la mai mult de jumătate din banii lor de părtășie, Românilor, ca să aibă și în conducerea lor parte hotărâtoare Români.

Ci, pentru-ca aceasta „naționalizare” să nu se facă numai de oamenii unor bănci, cu supărarea altora, — s'a ținut sfat la „Banca Națională” a României, și acolo s'a luat hotărârea, că acest fel de „naționalizare” a așezemintelor și întreprinderilor și fabricilor streine, să se facă totdeauna cu conlucra-rea tuturor băncilor mari românești, ca așa să nu mai fie supărări între ele, ci unire și pace.

De-ar da Dumnezeu ca aceasta să fie începutul apropierii și înțelegerii între sine și a partidelor politice, care stăpânesc acele bănci, — ca să ajungem cu o zi mai curând la înțelegere și pace, în luptele prea sălbătăcite ce se dau între aceste partide politice, — lupte cari izvoresc în mare parte, tot din foloasele materiale pe care le dă puterea.

Două unificări.

Două mari legi de unificare se pregătesc de guvern, — după cum vestesc zările din București.

Una e: legea pentru unificarea dărilor și birurilor. Planul de lege e pregătit de Ministerul de Finanțe și trimis Comisiunilor Financiare, cari să-și deie și ele părerea asupra legii, până la 2 Nov. Noul plan de lege schimbă legea Titulescu, ușurându-o pe alocurea, asprindu-o pe altundeva. Scopul legii e: că de aci încolo toți cetățenii țării să plătească același fel de biruri, nu ca azi, un bir (mai greu, după legea unguerească) în Ardeal, altul în vechiul Regat și altul în Basarabia. Plângerea pentru aceasta deosebire în plata dărilor, să nu se mai poată ridica.

— A doua lege mare și chiar mult așteptată, e legea administrativă unificată (una pentru toată țara), după care deregătoriile să fie unele și aceleași în toată țara. Azi la noi ai în capul județului Prefect și Subprefect. În vechiul Regat Subprefectul nu este, Prefectul face și lucrul lui. Acum ori și la noi ca la ei, ori și la ei ca la noi, dar așa nu se mai poate. Se schimbă multe din formele de azi a rânduirii deregătoriilor. Și auzim că în multe puncte s'a primit felul din Ardeal, ca fiind mai înaintat decît cel din vechiul Regat.

Unele gazete din București scriu: Aceste legi vor trece repede prin sfatul țării, — căci partidele de împotrivire ne-vind a se întoarce în adunările leguitoare, parlamentul de azi, stând aproape numai dintr'un

partid, — le va trece repede și până la anul nou poata măsura și dările după legile cele nouă.

Pentru liberali e în felul său noroc, că partidele de împotrivire nu s'acolo să lungească desbaterile, dar pentru țară nu e noroc, căci dacă și partidul Național și cel Tărănesc ar fi acolo, multe s'ar putea încă îndrepta spre și mai bine în acele legi.

Pe aiurea și pe la noi.

Lloyd George și Bonar Law.

Zările scot la iveală ca lucru foarte interesant și mult grăitor, lupta ce se începe în Anglia între partidul „liberal” alui Lloyd George căzut dela putere, și partidul „conservator” alui Bonar Law ajuns la putere.

Amândouă se pregătesc de luptă, luptă pe care o vor duce cu toată violciunea și istețimea lor de partide cu mare trecut politic.

Ceea-ce e de scos la iveală, e, că, deși fiecare își apără partidul și se laudă cu ce a făcut pentru patrie, — dar cuvinte de ocară și de hulă la fața celui alt partid ori a oamenilor conducători ai lui nici unul nu aruncă!

E un vechiu obicei în viața partidelor din Anglia, ca frecarile dintre ele să fie cât mai puțin furioase, furtunoase, zgărietoare și ponegritoare! Acolo se spune dela partid la partid, cu vorbe alese, frățești, că: ce faci tu e rău pentru asta și pentru asta, ce fac eu e mai bine, — și se lasă apoi, ca cetățeanul să judece cu capul lui și să își arate prin votul său, că a cui politică o găsește de mai bună pentru țară, pentru toți.

Chiar acum că Bonar Law a trântit dela guvern pe Lloyd George, în loc să-l hulească în fața țării, vorbește cu cinste despre el și de marea lui muncă cât a stat la cârmă, și Lloyd George spune că va sprijini ori ce guvern care va veni cu planuri sănătoase de a ridica binele țării! Dar fiindcă crede că partidul său ar putea o face asta mai bine, cere, firește, sprijinul pentru partidul său. Încolo nici o vorbă urită despre ceilalți.

Cum te trage inima spre stări de acest fel...

Germania și streinii.

Fiindcă banul german a scăzut grozav în preț și scade mereu, — multă lume streină merge acolo, că trăiește mai leștin ca la ei acasă. Cu un franc francez (pe care capești azi peste 200 de mărci germane), trăiești așa de bine în Germania, ca cu 5-6 franci în Franța. Cu banul elvețian, cu cel american ori englez, trăiești și mai bine.

Pentru-ca străinii speculanți, să

nu vie în Germania numai pentru a trăi aci lesne, scumpind țara — guvernul german a luat asupra măsurii pentru a opri petrecerea în Germania a străinilor ce nu pot dovedi că au acolo treabă întemeiată. Nici să mai intre în țară nu-i lasă. Și pe cari îl lasă, îi lasă numai pe vreme scurtă, pe cât vede el, că ștar putea isprăvi treaba pentru care cer intrare.

Măsură cuminte, care n'ar strica să fie luată și la noi, — că și România băjbăle de streini fără treabă, veniți numai să trăiască bine și mai puțin aci, ca la ei acasă.

După Incoronare.

Cerem cercetare!

Printre multele vorbe ce s'au făcut în jurul încoronării de acel carl au crezut că încoronarea nu trebuia ținută acum, iar dacă s'a ținut totuși, apoi cel puțin trebuia vorbită de rău și scăzută în însemnătatea ei, — au scos la iveală, că notarul din Plescuța (jud Arad) a scris Primarului din Rostoci, comună în notariatul său, că l trimite 4 legăturași (hârtii adevărate care cine s'el), cu cari delegații (solii) satului „trebuie” să meargă la încoronare, că de nu vor fi pedepsiți cu câte 5000 Lei unul. Pe ziua cutare să fie la stația cutare, cu merinde pe 3 zile.

Notarul din Plescuța trebuie întrebat: Cine i-a poruncit lui ca să poruncească în acest fel primarilor și delegațiilor (solilor) din sat?

Că dacă primpretorul i-a poruncit așa, să se știe, și se întrebe primpretorul dacă i-a venit lui dela Prefectură așa o poruncă, pentru ce să se știe. Căci ori cine a dat o astfel de poruncă: fie că notarul a făcut-o de copul său fie că primpretorul i-a poruncit așa, fie că acestuia i-a poruncit Prefectul ori subprefectul, — acela trebuie cercetat la cap de e cu mintea iatășă ori e un neban!

Iar de nu e neban, apoi e un mișel, care prin asfel de poruncă, a vrut anume să arunce o umbră asupra sărbătorii Incoronării, — făcând pe cine-o vrea să creadă, că poporul ce s'o dus în număr mare la acea prea însemnată sărbătoare a neamului, a fost... dus cu puterea!

O cercetare se cere față de aceste porunci și o lămurire.

Scrisori.

O plângere din B. hăr.

Aleșd, Oct. 1922

Die Redactor! Nu mai știm unde să ne plângem și să căutăm alinare năcazului nostru, — căci mare necaz ni se face cu împărțirea pământului. Că ni s'a împărțit mult mai puțin decât se cade, după ce d' Ioan Iacob, fiul preotului nostru, a cumpărat moșia dela nemeșul Bethlen și aceea nu ni s'a împărțit și doară se cădea să ni se împartă, căci Bethlen e dintre cei ce lipsesc din țară și a căror moșie trebuie împărțită după lege, și apoi Iacob mai are o moșie în Fărău, tot în Bihor.

Iar pe lângă că am căpătat prea puțin, trei comune, Aleșd, Peștii și Tinod, numai 350 de jugăre, — ni s'a pus și un preț foarte mare:

la arător preț de 3462 lei pe jugăr, la fâșaj 3000 Lei de jugăr și la pășune 1500 Lei, — pe când în vecini de noi, la Lugoș de Jos, s'a pus prețul la arător numai 1203 Lei de jugăr. Pășune și pădure trebuia să ni se dea la cele 3 comune 3000 jugăre și ni s'au dat 900. Ne-am plâns la deputatul Bănescu, profesor la Universitate în Cluj, dar nimic nu ne-a folosit. Vă rugăm să ne dați d-voastră vre un sfat și-o mângăiere.

D. C.

Durere, altă mângăiere nu vă putem da nici noi, decât să faceți recurs la instanțele mai înalte în drept a judeca aceste pricini, — și pe urmă a vă duce, cu un bun cunoscător al împrejurărilor, la d. Ministru de Agricultură, să-i cereți să vă facă dreptate. Moșia cumpărată dela Bethlen trebuie să vie sub împărțire! Lângă Orăștie s'a luat pământul dela oameni cari l'au cumpărat acum 2 ani dela o bancă, și s'a împărțit de nou, neluându-se în samă vinzarea de atunci. De ce s'ar ținea ca bună cumpărare asta a dlui Iacob, făcută numai acum în ajunul împărțirii? Apărați-vă și vă cereți dreptul până unde numai puteți, ajutați de însași legea agrară.

Bogatul nemilostiv

Căpăt, Oct. 1922.

Die Redactor! Comuna bisericăscă Căpăt (j. Timiș) fiind m'că a făcut arunc mare după pământ și după fumuri, totuși a ieșit prea puțin pentru trebuința ei mare de azi. De aceea a început și o „colecție” (adunare de daruri de bunăvoie, peste birul pus). Dar și cei săraci și cu stare. Dzeu îi primește dela care cât poate. Pomenim cu vrednicia călă 1-ze cade și darul bogătesului Chabel din Oh. Forgaci, care dând un Leu pentru biserică din Căpăt, a spus aduătorului: „Iaca dau un Leu, dar să spu la popa să mă pomenască un a de zile în biserică...”

De ce fac oamenii noștri cu carte asfel de glume nesocotite cu biserică și cu credincioșii ei?

Un sătean credincios.

Grădinărie de zarzavat.

Avem cunoștință că se va înființa pe hotarul orașului Orăștie, de-alungul canalului morilor, o grădinărie modernă de zarzavaturi (legume) împreunată cu școală de semințe și vișe altoite.

Salutăm călduros întreprinderea aceasta, care va aduce folos și venituri însemnate locuitorilor noștri.

Întreprinderea aceasta voaște a pune locuitorilor la îndemână felurite semințe, fără plată, după ce va izbuti cu înmulțirea lor; tot astfel se vor da acolo sfaturi și învățături în ce privește grădinăria și semințele.

Să știe că o astfel de întreprindere în Bănat dă roadelo cele mai frumoase pentru locuitori.

Dorim deci tinerei întreprinderi noroc și succes bun și nă-

dăjluim că ea va afla sprijinul populației și autorităților la înființarea ei.

Dela Liceul „A. Vlaicu”.

Anuarul III. al Liceului de stat „A. Vlaicu” din Orăștie, a ieșit de sub tipar, îngrijit de Directorul Liceului de Aron Demian.

Cartea e mai mult o lucrare literară și științifică decât un „Anuar”, așa de mult se ridică peste alte Anuare, prin cuprinsul său îngrijit. Cea dintâi pagină o închină memoriei mult regretatului bărbat de școală Andrei Bărsan, întâiul Inspector Regional care a cercetat acest Liceu, și aclăuzit cei dintâi pași ai săi. Mai multe pagini sunt închinare memoriei „patronului” Liceului care e Aurel Vlaicu. Alte pagini memoriei lui Mihail Eminescu, patronul Societății de lectură a tinerimei Liceului. Pagini prețioase de științe naturale are prof. Iosif Lepšy.

Câteva pagini de frumoasă poezie ne dau „Zorii de ziuă”, tablou în versuri, de I. U. Soricu — încolo cuvântările pline de îndrumări serioase și cumiști pentru tinerime, ținute la felurite prilejuri de Directorul Liceului dl Aron Demian, și contribuții literare, educative, a câtorva profesori, pe urmă istoricul Institutului și date din viața lui. În text se află intercalate și 14 clișee, chipuri, din viața Liceului. — Precum vedem un cuprins bogat, care se întinde pe 12 coale de tipar și e vrednic de toată luarea aminte a cetitorului.

Ca înfățișare din afară, e o carte de o frumusețe cum azi mai rar se văd. Tipărit pe hârtie albă, velină, curat și plăcut vederii, Anuarul are o copertă foarte frumoasă lucrată în colorii cu motive românești. — Felicităm pe Directorul Liceului pentru prea frumoasa lucrare, așa de superioară și ca cuprins și ca înfățișare din afară. (Tiparul Tipografiei „Libertatea”).

NOUȚĂȚI

Căsătorie. Dșoara Cornelia Vlad și dl Dr. Dominic Stanca, medic, Cluj, și-au sărbătorit cununia în Orăștie la 21 Octombrie. Sincere felicitări.

Logodnă. Dșoara Volumnia Martin și dl George Galeșan, Sublocotenent Inf., Orăștie, logodniți. Mult noroc!

Partidul Național a ținut Duminica trecută o mare adunare populară la Brașov, la care a luat parte și a vorbit însași Președintele Partidului dl Dr. Iuliu Maniu. Adunarea a fost foarte reușită; primirea ce s'a făcut dlui Maniu a fost foarte călduroasă.

Măști a avut loc altă adunare la Sibiu, despre care nu avem încă știri până la încheierea foii (Mercuri la amiază). Iar Duminică dl Maniu va fi la Oradea Mare unde e hotărâtă a se ținea o alta adunare a partidului.

Pentru Monumentul lui Paul Chinezul dela Șibot, care se va repara și se va înzestra cu scrisoare românească, după cum Român bănașean a fost viteazul, — am primit dela

părintele Iconom-Stavrofor I. Popescu din Balta (județul Iași) 20 Lei. Comitetul de restaurare a Monumentului poate ridica ori-când suma dela Administrația foii noastre.

Frumoasă aducere aminte. Primarul orașului Arad, dl Dr. Robu, mergând la București la sărbătorile Incoronării, — a dus cu sine și recunoștința aceluia oraș, față de beneficiatorul său A. D. Xenopol, marele istoric, fost profesor universitar. Acesta a dăruit orașului Arad marea sa Bibliotecă, foarte prețioasă. Primarul Aradului mergând acum la București, a dus o foarte frumoasă cunună și a pus-o pe mormântul învățatului, ca închinare a orașului la acel mormânt.

Asemenea cîte-o cunună pe mormântul lui Vlaicu, lui Eminescu și alui Nicu Filipescu.

„Flori Albe”...

Sub acest titlu a ieșit de sub tipar la Orăștie (Tipografia „Libertatea”) un foarte draguț volumaș de poezii, semnat Jean Mirohanus, nume sub care se ascunde un tiner poet, care prin cele mai multe din poeziile sale, dă dovada unui real talent în dezvoltare.

Volumașul de 90 pagini, tipărit curat și frumos, pe hârtie albă, velină, e chiar cochet ca înfățișare și dragă laș prin cuprinsul său.

Ne vom face plăcerea a reproduce în numerii viitori ai „Foi Interesante” câteva poezii din noul volum, — știind că vom face o bucurie cetitorilor noștri prin ele.

Volumul se află de vânzare la Librăriile mari din țară, — în Orăștie la Librăria Branga sau la „Tipografia Libertatea”, cu prețul de 15 Lei, trimis franco pe post. La comanda prin postă e de dorit a se adauge 2 Lei pentru recomandare.

Iarăși dările vechi. Zilele trecute comisiile de dări dela Deva au plecat prin orașe și comune mari, să iasă măsuri pentru încasarea (strângerea) dărilor dela locuitori, — dar nu pe temeiul legilor de dări Titulescu, ci iarăși pe temeiul vechilor legi de dare de înainte de război. Legile de dare Titulescu (cu cele 12 cedule) au fost scoase din putere, până guvernul de acum va aduce legi schimbate (Tot legile lui Titulescu, dar cu mari schimbări în ele).

Pân'atunci noi în Ardeal, Bănat și Crișana, vom plăti iară după vechile legi de dare, — cu vechile „Libărușe”.

Spre știre primarilor și notariatelor comunale.

Expoziție de ziare din toată lumea, la Praga. În 12 Decembrie se deschide la Praga o Expoziție de ziare (gazete) singură în felul său: Vor fi expuse (pusse spre vedere) gazetele de tot felul, mari și mici, politice și literare, ale tuturor țărilor. Acolo se va vedea ca într-o oglindă uriașă, care neam ce preț pune pe gazetărie, pe acest mijloc puternic de a duce gândiri și sămțăminte, bune ori rele, după cum sunt redactorii (scriitorii lor), în popor. Negreșit va

fi o expoziție foarte interesantă. Vom arăta și noi, la timpul său, ce s'a văzut acolo, și care neam cât de mare s'a arătat acolo prin presa sa (prin foile sale).

„Asociațiunea” își va ținea în anul de față **adunarea generală** în Sibiu la 8 și 9. Noiembrie.

Cei ce doresc a lua parte, capătă bilet de legitimație cu care călătoresc cu o scădere de 75% pe Căile Ferate (plătesc adică numai 25% din prețul biletului de tren). Iar ca să poată fi încuartați, să se înștiințeze de vreme la „Biroul Central al Asociațiunii” în Sibiu Str. Șaguna 6. Tot acolo se cer și biletele de legitimație pentru călătorie pe tren.

Prisos..

Ministrul de finanțe (psste venitele și cheltuelile țării) d. Vintilă Brătianu a spus de curând, că în întâiele șase luni ale anului de față, **venitele** statului, au fost cu 560 milioane **mai mari** ca cheltuelile. Așa apoi e nădejde că va avea de unde plăti sporurile de la sare la slujbașii țării.

„Calendarul Național”

al Foli **Interesante** pe 1923, a ieșit de sub tipar. **Cețiți vestirea** lui pe față din armă a foi.

Scoateți-vă îndată

pachetele din postă, căci dacă nu, plățiți de fiecare zi ce stă nescos, taxa de magazinaj 1 leu și mai mult!

Cu „rambursă”

nu mai trimitem nimic, căci dacă cel cui merg pachetul cu „rambursă”, nu l scoate, posta îl ține acolo o lună de zile și apoi ne cere nouă taxa de magazinaj 30-40 de Lei de un pachet pe o lună.

O nouă nenorocire s'a petrecut în săptămâna trecută în o mină din **Lupeni**. Iar aprinderea dinamitel la vremea rea, și omorând 7 lucrători. Se fac cercetări cine e răspunzător și de aceasta negrijă.

Din învățător — cerșitor... Dl Simion Sporea, fost învățător timp de peste 30 ani în Bănat, — fiind azi de 73 ani, cu totul neputincios, a primit dela orașul Lugoj certif. cat (atestat) că are voce a cerși pe cuprinsul orașului, după-ce din penzia de 20 Lei pe lună cât are, nu poate trăi.. Credem și noi. Și ne e rușine că în ce stare e lăsat un fost învățător cu penzia unguerească...

Mal puțină stricăciune, nu sa'r putea? In Cluj s'a desbătut un proces rușinos: Locotenent Colonelul **Dospinescu** dela Comenduirea Pieței, a făcut atâta răutăți și volnicii la slujba sa, mijlocind închiderea de prăvălii și restaurante și apoi pentru sume bane de bani 2000, 3000 Lei, iară făcea ca să se deschidă, — până a fost prins. Nu sa putea să nu fie prins, că le știau și copiii răutățile ce făcea. Zeci de maritori au arătat acum ce au pățit cu dănsul.

A fost jadacat la 2 ani închisare. Bine i'a făcut.

Scumpetea pe aiurea. In Budapesta pe la mijlocul lui Octobrie a. c. 1 kilogram de făină de cea mai bună (0) era cu 189 coroane (fiind pe atunci 10 coroane de un 1 Leu, înseamnă că făina aceasta era cu 18 Lei kilogramul); făina de pâne 170 coroane. 1 litru de lapte 45 coroane; — iar până azi s'au scumpit și mai mult.

Turcul tot — turc! Nu în zadar bieții Români din vechiul Regat, cari au avut de simțit sute de ani pumnal și cuțitul Turcului, își spăriau până de curind (ori încă și azi) copiii când sunt răi: „Taci, că vin Turcii!” Groaza de venirea Turcilor era mai mare ca groaza de moarte.

Și se pare că Turcii și azi sunt aceiași păgâni barbari, ca în trecut, cu neamurile streine, mai ales creștine, ce le cad în ghiare. Din Azia-Mică vine știrea, că Turcii au spânzurat la Smirna pe mai mulți prinsonieri de războiu pe cari i-au găsit în acel oraș! Lucru cu totul barbar. Prinsonierii de războiu se dau chiar înapoi după încheierea păcii, și nu se spânzură.

Nenorocirile de tren se țin ca umbra nenorocului de trenurile noastre. Mai nou s'au întâmplat următoarele:

Sâmbătă după încoronare, un tren accelerat (repede) mergând spre Constanța, s'a oprit pe linie aproape de gara Murfatlar, avind un defect (o stricăciune) la mașină. Slujbașul de tren din gara Medgidia, ne mai întrebând la Murfatlar dacă acceleratul a sosit acolo, a dat drumul unui alt tren ce mergea pe urma celui cu stricăciunea. Cțiva oameni de pe trenul ce stătea pe linie, au mers, ca de pază, pe linie napoi și auzind zgomot au făcut semne des-nădăjduite trenului ce venea, dar mașiniștii aceleia nu l'au crezut, căci slujbașul le dase linia liberă (sloboă) și așa s'au izbit în chip fragozitor în spatele trenului ce sta pe linie, sfărâmind tot tândări vre o 5 vagoane cu călătorii din ele. Au fost scoși de sub ruine 19 morți printre cari și sora ministrului Sassu, și vre-o 60 de răniți, între cari unii greu de tot. A fost arestat slujbașul, care a dat drumul trenului al doilea, apoi mașiniștii acestui tren care n'a luat în samă semnele de oprire și n'a văzut, că un tren stă pe linie, și încă vre-o doi inși, ca vinovați de frunte.

— Aproape în aceeași vreme, vre-o 3 ciocniri pe alte linii. Și parcă nu le pot da de leac.

Alegerile de reprezentanțe comunale și de primării. Guvernul a hotărât să facă în toamna asta și alegerile de reprezentanțe comunale și apoi nu mult după ele și alegerile primăriilor.

Primarii comunali să aște, că: tipăriturile de lipsă în jurul acestor alegeri, anume:

Lista alegătorilor comunali, coale linate gata, pentru scris nume mai numele în ele, apoi

Proces verbal (protocol) pentru alegerea de reprezentanță, — și

Proces verbal pentru alegerea de primărie comună,

se găsesc gata la „Tipografia Libertatea” în Orăștie și la:

„Tipografia Românească” în Deva.

Dela Perceptorat. Impositele pe lex și cifra afacerilor datorite pe luna Octomvrie 1922, să se verse la Perceptoratul reg. din Orăștie, după următorul program:

În ziua de 6 Noemvrie cei al căror nume începe cu una din literele: A. B. în 7 Nov. C. D. E. în 9 Nov. F. G. H. în 10 Nov. I. K. L. în 13 Nov. M. N. O. în 14 Nov. P. R. în 15 Nov. S. T. în 16 Nov. U. V. Z. în 17 Nov. societățile.

Inpozitul pe sonsi de 6%, după angajați, până la 10 Noemvrie.

Sămănătorii de lumină..

În timpul din urmă fiindu-ne foaia cuprinsă de dările de samă despre sărbările încoronării, — n'am mai avut loc și pentru a pomeni cu laudă pe acei cinstiți cetitori ai noștri, cari, îndemnați de dorul nobil de-a răspândi cât mai multă lumină în popor, ni-au câștigat abonați noi în comunele lor. Începem astăzi iarăși pomenirea acestor vrednici cetitori ai noștri.

Și pomenim azi în deosebi pe acei cinstiți frați ai noștri din vechiul Regat, cari având prilej a cunoaște aceste foi, pe lângă că dănsii s'au abonat, ni-au câștigat pe lângă sine și alți abonați de acolo. Anume:

- Părintele M. Haralambie din Slobozia, jud. Ialomița, ne-a trimis 9 abonamente.
  - Preot Gh. Blănaru din Mulciova, jud. Constanța, 10 abonamente.
  - Pr. Al. Popescu din Dumești, jud. Iași, 7 abonamente.
  - Pr. I. Grossu din Găurile, jud. Putna, 6 abonamente.
  - Pr. P. Georgescu din Grădiște, jud. Râmnic-Sărat, 6 abonamente.
  - Pr. Mih. Leca d.n. Tungeji, jud. Vlașca, 6 abonamente.
  - Pr. Co. I. N. Popescu din C. Isvorului, jud. Prahova, 4 abonamente.
  - Pr. Toma Carapalea din Bălănești, jud. Buzău, 4 abonamente.
  - Pr. Anton Dubău din Lunca, jud. Dorohoi, 4 abonamente.
  - Pr. C. Tușciuc din Mamornița, 4 abonamente.
  - Pr. Ion D. Firulescu din Cornu, jud. Dolj, 4 abonamente.
  - Pr. Iancu Rovcuța din Samarinești, jud. Mehădintși, 3 abonamente.
  - Pr. Gh. Țifescu din Holda, jud. Suceava, 3 abonamente.
  - Pr. Zah. Lăzărescu din Râmniceni, 3 abonamente.
  - Pr. Gh. Mitroi din Urlați, 3 abon.
  - Dl Stolca S. Dumitrache din Padina, jud. Buzău, 3 abonamente.
  - Pr. I. M. Popescu din Gorgan, jud. Muscel, 2 abon.
  - Pr. N. Grig. Comănescu din Padina, jud. Buzeu, 2 abon.
  - Pr. N. Stancu, Isbiceni, jud. Romanși, 2 abon.
  - Pr. Iconom Gh. Popescu, Matești, jud. Vâlcea, 2 abon., — și alții, a căror nume le vom publica pe rând.
- Iar dintre bunii noștri cetitori din Ardeal, Bănat, Crișana, ne-au câștigat în luna Octobrie și trimis mai mulți abonați următorii:
- Dl Ion Lădăriu Balomir, 4 abon.
  - Dl Ion Bobora din Zlaști, 6 abon.
  - Dl Fillmon Cormos din Sângerul de Câmp, 5 abon.
  - Dl Vuia Zara din Ticvanul mare, 5 abon.
  - Dl I. Dobrota din Sibiel încă 12 Foi Interesante pentru tinerii din sat, de tot duce acum 23 Foi Int. pe lângă „Libertatea” d-sale.
  - Dl Const. Pleșa, Silha, 5 abon.
  - Dl Ștefan Fărcaș, Bodești, 5 abon.

Dl Constantin Tină din Bocșa rom. 7 abon.

Dl G. Martin, Gaiul mic, 6 abon.
Dl G. Purcariu, Dâmbul de C. 6 ab.
Dl Vas. Rambu, Calbor, 5 abon.
Dl Trandafir Moș, Cuiăș, 5 abon.
Dl Zărie Ioanovici din Cuptoare Secul, 6 abon.

Dl Ion Băla, Necopoi, 5 abon.
Dl Ion Popescu din Fenlac, 11 abon.
Dl George Frenț, Fenlac, 4 abon.
Dl T. Cecudean, Nădașa, 4 abon.
Alți mulți ne-au trimis câte 3 și câte 2 abonați, a căror nume le vom tipări pe rând în numerii viitori.

Tuturor, ca unor cumiși sămănători de lumină în jurul lor, în popor! Călduroase mulțumiri!

Pentru cetitorii din Hașeg.

Cei ce cumpără „Libertatea” cu numărul, sunt vestiți, că pe viitor n'o mai pot găsi în prăvălia (bolta) dlui Nagy Bălint, pen'rucă acest domn deși vinde câte 35 foi de-ale noastre pe săptămână, de-un an de zile nu ne-a trimis nici un ban și ni-i dator peste 1500 Lei și deși i-am scris și românește, și unguerește, nu putem scoate dela dănsul nici un răspuns macar decum bani. De aceea pe viitor „Libertatea” se va găsi de vânzare la „Librăria Națională” (casele „Hașegana”).

Poșta Redacției.

Ds. Vas. Madose în Vărădia. Pe siglul postei dvoastre e scris Vărădia, nu Totvărădia, de aceea noi așa trebuie să scriem numirea postei, cum e stabilită oficios și e scrisă pe sigil. Nu aceea a fost vina că și-a perduț numărul, ci fiindcă era numărul din ajutorul încoronării, cu chipuri frumoase... Adresa e bună. Foile și-au mers neîntrerupt.

Ds.ale I. Poenariu în Rusca-Mont. Dta ai plătit pe anul de față 25 Lei. Mai trimite 7 Lei și ești plătit deplin.

Ds. Vasile Buda, în Mustești. Volumul de „Bobârnați” și s'a trimis de aici în 10 Octobrie, recomandat. N'a putut să se peară. Întreabă la postă cui l'a dat? A trebuit să soscască acolo prin 12-13 Octobrie.

Nr 1116/922

adm.

Publicațiune de licitație.

Primăria comună Șibișelul vechiu, plasa Orăștie, e arăndează moara comunei prin licitațiune publică care se va ținea în localul primăriei comunale la 10 Decemvrie 1922 ora 11 a. m.

Arănde va fi pe termen de 1 an, începând cu 1 Ianuarie 1923.

Preșăl de strigare e 8000 (optmii) lei.

Condițiunile de licitare se pot cunoaște la primăria comună în decursul orelor oficioase.

Șibișel la 1 Nov. 1922.

(623) 1-1 Primăria comună.

Curs de croitorie.

Aduc la cunoștința onoratului public de dame, că la 15 Noiembrie deschid în Orăștie un **curs de croitorie**

până la 1 Ianuarie 1923. Propun croiul cel mai modern francez și englez pentru costume, pelerine, paltoane. Anunșări se primesc între orele 10-12. Informații mai pe larg la:

(629) Eszti Rauchbach
1-2 Orăștie, Str. G. Barițiu 11-a.

Dentist Dr. S. Seidner — **dă consultați, în ORĂȘTIE** Piața Aurel Vlaicu 7 (la etaj de-asupra prăvălii Ioan Rob). — **Plombe.** — **Scoatere de dinți fără durere.** — **Regulare de dinți.** **Punere de danturi.** (606) 4-10

A ieșit de sub tipar

și Luni în 6 Nov. se începe trimiterea lui la cei cari l-au cerut:

Calendarul Național

a) „Foi Interesante“

dela Orăștie, pe 1923.

de 112 pagini (șapte coale de tipar), cu **peste 30 de clișee** (chipuri), foarte interesante! Intre ele se văd:

12 harte (mape) arătând schimbările de mărime, de scădere și iar de creștere, a României în războiul cel mare, până s'a oprit între hotarele ei de azi! Se vede viu și când era mai mică, și când a fost mai mare, și când sta înțepenită pe linia Ciucea, și pe Tisa, și când era trecută peste Pesta, cu gura tunului întors înspre Viena!

Apoi: **7 chipuri dela Incoronarea dela Alba-Iulia:** între cari: Gara din Alba Iulia cum era în plină poadoabă în ziua Incoronării. Regele când își pune Coroana pe cap; Regina în genunchiată când Regele îi pune Coroana pe cap; Regele și Regina călări, primind defilarea Trupelor, — și alte vederi foarte interesante dela încoronare.

Biserica încoronării și 12 chipuri cu pictura cea minunată din ea.

Mai departe în Calendar: Chipul lui Avram Iancu cântând din fluer în cei din urmă ani ai vieții sale, când era nebun; vederi din tabăra dela Dänholm în Germania, în care se găseau și ofițeri români prizonieri; — Vederi din Tirol și din Italia pe unde au umblat trupe românești ardeleni; — și altele și altele.

Incolo: Partea calendaristică, Poșta-telegraf; timbru; târgurile din Ardeal, Bănat, Crișana; — apoi poezii, schițe, felurimi, o poveste minunată, — și altele.

Calendarul, tipărit pe hârtie fină, costă **7 Lei 50 bani** trimis franco (plătit) pe poștă. Cel ce vrea să-l meargă recomandat, ca să nu i se poată pierde pe poștă, adaugă **2 Lei taxa de recomandare peste prețul calendarului ori calendarelor.** Dacă cere mai multe, cei 2 Lei pentru recomandare se pun numai odată pentru întreg pachetul în care vor merge.

Cel ce trimite banii pentru cel puțin 6 calendare (ori mai multe) își pot opri 1 Leu dela fiecare calendar, având de trimis numai **6 Lei 50 bani** de unu, și 2 Lei pentru taxa de recomandare a pachetului.

Celor ce trimite banii fără taxa de recomandare, li-se trimite calendarul așa pe un noroc. Dar de se pierde pe poștă, a doua oară nu li-se mai trimite.

Banii se trimite înainte. Pe așteptare nu trimitem Calendare, — decât depozitarilor de foi bine cunoscuți ca plătitori în ordine.

Cu »ramburs« nu trimitem, căci dacă cineva nu și scoate pachetul, plătim taxă de magazinaj 20-30 de Lei de pachet când ne vine napoi.

Primăria comunei Cugir

No. 2171/1922

adm.

Edict de licitație

Subsemnata primărie comunală prin aceasta face cunoscut, că dă în arandă crășma comunală pe un timp de 3 ani și 1/2 (din 1 Ianuarie 1923 până în 31 Martie 1926 prin licitație publică, ce se va ținea în 19 Noembrie a. m. la 10 ore în cancelaria comunală a comunei Cugir.

I. Prețul de strigare e 6000 Lei arandă anuală.

II. Primăria primește și astfel de oferte, că ofertantul se obligă a zidi o crășmă nouă — conform planului aprobat pentru arandă unor amintii ani.

Licitația e verbală și cu oferte închise.

Vadiu 10% dela suma oferită.

Condițiunile de licitație detaliate se pot vedea în cancelaria comunală în orele oficioase.

Cugir în 25 Oct. 1922.

D. Moteașcă Nicolae Muntean
notar com. primar.
(624) 1-2

O casă, cu 2 camere bucătărie, șură, grajd, grădină mare, etc., — se vinde din mână liberă. A se cere informații în Orăștie Strada Prundului (Al. Cuza) Nr 57.
(627) 1-1

Ocazie favorabilă!

Vând din cauza adâncii bătrânețe marfa și arangeamentul total din bolta mea din strada poștei 2 lângă banca „Ardeleana“ Orăștie.

În depozit se găsesc: Minee, Evangheli și alte cărți bisericești.

A se adresa la:

Petru Ilieș
Orăștie.

(628) 1-2

De vânzare, eventual exarandă, sau lucrare în parte, în orașul Cluj. grădină, pământ cl. I. de peste 20 jugăre, libere de expropriere, cu 1000 pomi roditori, 2 case, grajduri și edificii economice, apeduct, electrică. Condițiuni favorabile de plată. Doritorii să se adreseze la:

(626) 1-3 Dr. Morariu adv.
Cluj, Str. Regina Maria 19

Casă de vânzare

în Orăștie strada Timarilor 6, stând din 4 camere (odăi), 2 prăvălii (bolte) și crășmă, cuglărie, grădină mare, — și tot arangeamentul de crășmă, — se vinde.

(617) 1-3 Francisca Gyula.

Calfă de măcelar.

În macelăria subscrișului află aplicare o calfă harnică, care să se priceapă și la vânzare.

Nicolae Opincar

(620) 1-3

măcelar /

Orăștie (Júd. Hunedoara).

Nr. 1089/22

adm.

Publicațiune de licitație.

Autoritatea comunei Căstău dă în arandă moara comunală pe timp de 10 ani începând cu 1 Ianuarie 1923 până la 31. Dec. 1932 prin licitațiune publică care se va ținea în localul primăriei comunei Căstău la 26 Noembrie 1922 ora 11 a. m.

Condițiunile de licitațiune se pot cunoaște în oficiul primăriei comunale în decursul oarelor oficioase.

Căstău la 20 Oct. 1922.

Stăneasa

Ioan Teotescu

notar.

primar.

(616) 1-2

Arangeament de prăvălie

în stare foarte bună, se află de vânzare în Geogtul de Jos. Informațiuni la adm. dist. fo. (614) 1-3

Publicație,

Se dau în arandă morile comunale a comunei Șibot, fiecare moară cu două roți, ziua de licitație e puză pe 5 Nov. a. m. ora 8 la cancelaria notarială.

Prețuri de strigare la fiecare moară 15.000 Lei.

Condițiunile pentru licitație se află la cancelaria notarială.

(615) 1-2.

CROITORIE

MODERNĂ
DE DAME

F. László

Orăștie Str. Mihai-Viteazu 2.

(625) 1-5

GARNITURI de ÎMBLĂTIT

HOFFHER & SCHRANZ cu motor de benzină, cu doba de 700, 800, 900 și 1000 m/m lățime, furnizăm pentru primăvara anului 1923.

Întrebări și prenotări se primesc deja de-acum.

Oferte cu prețuri fixe vom putea face în timpul cel mai scurt.

Departamentul Mașinilor.

SIBIIU, Strada SĂREI Nr. 22.

(618)

Aviz!

BANCA CENTRALĂ
FILIALA-SIBIIU

S'A MUTAT

CU BIROURILE SALE ÎN

SIBIIU, PIAȚA REGELE FERDINAND 14

unde s'a aranjat modern și corăspunzător situației sale. Nici în Str. Cisnădiei Nr. 7. II. și nici în Strada Turnului Nr. 33 nu mai are birouri și cassă.

EXCLUSIV ÎN

PIAȚA REGELE FERDINAND Nr. 14

se primesc de acum înainte

DEPUNERI PE LIBEL

cu 5 1/2 % și 6 % netto.

DAREA DUPĂ INTERESE O PLĂTEȘTE INSTITUTUL.

SCHIMB DE DOLLARI

și alte valute

(589) 5-10

totdeauna cu cele mai culante cursuri.